

державної політики або програм, що завершені чи перебувають на стадії реалізації, для їх удосконалення [2].

В основі правового механізму реалізації державної політики енергозбереження лежить система нормативно-правових актів різного рівня (нормативно-правове забезпечення: закони і постанови верховної ради України, укази президента, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, а також методичні рекомендації та інструкції тощо) див. рис.

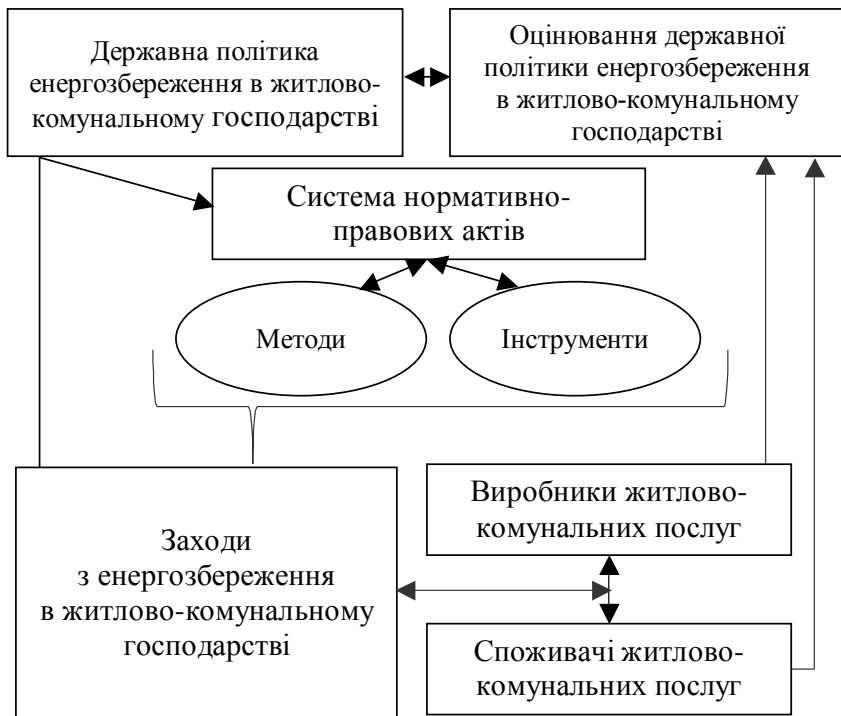

Рис. Правовий механізм реалізації державної політики енергозбереження в житлово-комунальному господарстві

Законом України «Про житлово-комунальні послуги» регульовано відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг. Згідно з цим Законом суб'єктами правовідносин у сфері надання житлово-комунальних послуг є його учасники: споживачі (індивідуальні та колективні), управитель, виконавці комунальних послуг [5].

На сьогодні суб'єкти правовідносин у сфері надання житлово-комунальних послуг мають бути наділеними законодавчими методами та інструментами реалізовувати заходи з енергозбереження.

Список використаної літератури

1. Державне управління в Україні: організаційно-правові засади: навч. посіб. / Н. Р. Нижник, С. Д. Дубенко, В. І. Мельниченко та ін.; За заг. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К.: УАДУ, 2002. – 164 с.
2. Браун П. Посібник з аналізу державної політики : Пер з англ. / П. Браун. – К.: Основи. 2000. – 234 с.
3. Фомин О. Н. Политические механизмы регулирования общественных отношений: дис. д. полит. наук: спец. 23.00.03 / О. Н. Фомин. – Саратов, 2002. – 426 с.
4. Про схвалення Концепції впровадження механізмів стабільного фінансування заходів з енергоефективності (створення Фонду енергоефективності): Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 № 489-р.
5. Про житлово-комунальні послуги: Закон України. – Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2018. – № 1. – ст. 1.

Станіслав ВОЛОШИН

*здобувач навчально-науково-виробничого центру
Національного університету цивільного захисту України*

Володимир СТРЕЛЬЦОВ

*д. держ. упр., доцент, провідний
науковий співробітник наукового відділу
з проблем державної безпеки
навчально-науково-виробничого центру
Національного університету цивільного захисту України*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

В сучасних ринкових умовах особливо важливими є проблеми формування дієвого економічного механізму державного регулювання земельних відносин, а також розробка відповідної послідовності етапів його реалізації в межах земельної реформи. Зазначені актуальність і необхідність обумовлені тією обставиною, що загальнодержавні економічні інтереси, а також відповідні інтереси землевласників і землекористувачів задовольняються через регулювання земельних відносин на загальнодержавному й місцевому рівнях.

У цілому, державне регулювання земельних відносин дозволяє сформуванню базис організаційно-правового характеру, а також уможлиблює регламентацію дій економічного характеру та відповідальності суб'єктів, котрі відносяться до сфери земельного права.

Загальне ринкове регулювання земельних відносин здійснюється на основі стані попиту і пропозиції на земельні ділянки, виробничі засоби,

працю й її результати. При цьому необхідно відмітити, що ринкове регулювання земельних відносин не може стосуватися всієї системи земельних відносин виходячи з того, що безпека України територіального й продовольчого спрямування вимагає державного втручання, не пов'язаного з доцільністю економічного характеру.

Економічному механізму державного регулювання земельних відносин притаманна система заходів економічного впливу, орієнтованих на:

- впровадження державної земельної політики;
- забезпечення дотримання прав землевласників і землекористувачів;
- встановлення земельних платежів, що є соціально справедливими;
- стимулювання оптимального й ефективного землекористування;
- уведення санкцій економічного характеру за нераціональне використання та екологічний занепад земельних ділянок;
- захист сільськогосподарських земель від неналежного використання й псування;
- підтримку родючості ґрунтів;
- недопущення самозахоплення [2; 3].

При цьому необхідно, що система державних регуляторів земельних відносин у трансформаційних ринкових умовах містить такі складові:

- земельний податок;
- орендну земельну плату;
- ринкову земельну вартість;
- заставну земельну вартість;
- платежі компенсаційного характеру при вилученні земель;
- виплати консерваційного характеру в процесів консервації земель;
- платежі, орієнтовані на підвищення якості землі;
- платежі штрафного характеру за нанесення екологічної шкоди;
- податкове обкладання цивільного земельного обороту;
- плату за орендне право тощо.

Економічний механізм державного регулювання земельних відносин повинен відповідати наступним вимогам:

- забезпечення відносно рівних вихідних можливостей щодо стосовно реалізації процесів відтворення для всіх суб'єктів земельних відносин;
- розмежування чинників об'єктивного й суб'єктивного характеру, що відносяться до процесу відтворення землі;
- застосування земельної ренти як основного критерію для створення системи регуляторів економічного впливу, забезпечення взаємодії регуляторів рентного впливу з іншими економічними важелями;
- прийняття до уваги інтересів і забезпечення рівноправності різнохарактерних соціальних груп населення відносно дотримання прав на земельну власність і різнохарактерні форми користування землею;
- стимулювання оптимального розміщення і спеціалізації виробництва сільськогосподарського спрямування;

– посилення захисту земельних угідь з економічної точки зору [1; 3].

При цьому одним з ключових інструментів економічного державного регулювання земельних відносин є механізм плати за землю. Якщо розглядати плату за землю з економічної точки зору, то вона є особливим видом витрат, орієнтованих на отримання доходу у вигляді ренти. Рента являє собою стабільний дохід, не пов'язаний безпосередньо з підприємницькою діяльністю. Існує декілька типів рент, що пов'язані з позиками, за якими виплачуються рентні доходи у вигляді відсотка, зокрема, державна і банківська. Що стосується земельної ренти, то їй притаманне інше походження. Так, рента диференціального типу як результат монополії на землю в якості об'єкта господарювання виходячи з того, що кожному підприємцю дістається в його розпорядження визначена, натурально обмежена ділянка. При цьому земельні ділянки можуть суттєво розрізнятися, забезпечуючи при рівних витратах різного обсягу продукції і, відповідно, прибутку.

При цьому в процесі підвищення попиту на продукцію сільськогосподарського походження до господарського обігу також додаються гірші земельні ділянки, з яких вже існує можливість отримати середній прибуток. У цій ситуації середні і кращі земельні ділянки забезпечуватимуть отримання більш високого прибутку.

Існує також поняття абсолютної ренти, яка походить з будь-яких земель незалежно від їх якості, територіального розміщення і ефективності додаткових вкладень. У дрібних власників землі відсутня можливість отримувати абсолютну ренту виходячи з того, що їх витрати на виробництво сільськогосподарської продукції є значно вищими за середній суспільно встановлений рівень витрат. Так, монополія на землю як об'єкт господарювання визначає особливості ціноутворення на продукцію сільськогосподарського походження за умов обмеженості площ земельних ділянок, що є кращими і середніми за якістю при паралельному використанні гірших з них. В результаті з метою забезпечення можливості здійснення господарської діяльності землекористувач повинен мати індивідуальну виробничу ціну виробництва, яка, в свою чергу, містить індивідуальні витрати і середній прибуток.

Список використаної літератури

1. Невмержицька О. А. Організаційно-економічні та правові аспекти земельної реформи в Україні / О. А. Невмержицька // Землевпорядний вісник. – 2005. – № 1. – С. 53 – 55.
2. Носік В. Суб'єкти права власності на землю в Україні / В. Носік // Вісник Академії правових наук України. – 2003. – № 22. – С. 135 – 144.
3. Погрібний О. О. Земельне право України : підручник / О. О. Погрібний, І. І. Каракаш. – К. : Істина, 2009. – 600 с.